

STUDENTENTS

IZNĀK 2 REIZES
MĒNESI

AKADEMISKĀS DZĪVES LAIKRAKSTS

NUMURS MAKSĀ
20 SANT.

K. Branta un K. Upeslejas nodibināts 1922. gadā.

Redakcija un kantoris

Rīgā, Meierovica b. № 11, dzīv. 15. (Ieeja no Valdemāra ielas). Tālr. 32636. Runas stundas: svētdienās no 11—12, pirmdienās no 18—19.

Pasta adrese: Rīgā, Pasta kaste № 70. Pasta tek. rēķ.: 424. Gada abonem.: Ls 3.—
Sludinājumu maksa: priekšpusē 90 sant., tekstā 60 sant., sludin. daļā 20 sant., par
pētītrindību + 5% sludināj. nodoklis.

№ 159.

Ceturtdien, 23. janvārī 1930.

VIII. ak. g.

Par zinātņi, darbu, skaidrību,
brīvību tēvuzemi!

Jaunai Studentu Padomei darbu sākot.

Katra gada decembra mēneša pirmajā svētdienā studenti iet pie vēlēšanu urnām un nodod savu balsi, lai turpmākam gadam ievēlētu jaunā sastāvā Studentu padomi. Protams, daļa studentu, sevišķi jauno, kas nav saistījušies ar kādu iekšējā dzīvē slēgtu organizāciju, neatrod par vajadzīgu piedalīties. — Tā ir gluži parasta parādība, kas zināmā mērā sakāms par ļoti lielu neorganizēto studentu daļu. Un tas izskaidrojams vienkārši ar vājām zināšanām par Studentu padomes darbību vispārīgi, tāpat interesēšanās par šī ļoti svarīgā pašvaldības organa darbību niecīga. Neorganizēto studentu uzskats, ka tā ir visa korporāciju rokās un, kā nu nē — lai kur arī skatītos un kur arī grieztos, visur priekšā krāsas un atkal krāsas un lentas pār pleciem, kas dod iespāidu, ka darīšanas vienīgi ar lielākās frakcijas izveidotu organu, kur viens neorganizēts, vai kādas citas organizācijas loceklis ir kā svešumā.

Un tiesām, jaunās vēlēšanās galvenos vilcienos neko nav grozījušas, viss paliek tas pats — apvienoto korporāciju ievēlētie locekļi kopā ar minoritāšu pārstāvjiem būs absolūta vairākumā. Neskatoties uz to, lielās koalīcijas izveidošanās ir dabīgākais ceļš un tas arī tiks sasniegts, jo tehniskā darbā — komisijās, kur reizē ieliekams liels idejisks darbs, neviena frakcija nav turējusi par vajadzīgu neieiti, ja tikai viņas prasības un ierosinājumi ir objektīvi uzskatīti un izpildīti.

Kā ļoti bēdīga parādība jākonstatē taisni objektivitātes trūkums un lietderīgais viedoklis pilnīgi pazūd. Kā ļoti raksturīgu gadījumu varētu atzīmēt vienotņu frakcijas ierosinājumu pie universitātes visām fakultātēm nodibināt darba ētikas lekciju ciklu, kur reizē tika apskatītas darba tradīcijas, tad, kaut gan visas frakcijas principā ierosinājumam piekrita, tomēr sociālisti (nosauca par progresīstiem) nostājās pretim — darba ētiku noliedza (!) un korporācijas atbalstīja vienīgi ar norunu, ka viņiem neuzliks par pienākumu celt priekšā universitātes padomē — tas esot neērti. Šis „neērti” izpaužas ļoti daudzos un dažādos gadījumos, sevišķi attiecībā uz pašvaldības komisijas ierosinājumiem, par kuriem atklātībā pagaidām nekas nav minēts.

Tā Studentu padomē rodas savāda gaisa ienesēji un cinišanās par tukšām lietām — izteicieniem, priekšlikumiem ar politisku nolūku, un par nacionālu darba izveidošanu nevar būt vairs runa un daudzās komisijās, kuŗu nostādīšana uz citiem pamatiem jau sen nepieciešama — paliek neizlīzāti no lietderības viedokļa.

Jaunajā Studentu padomē vajadzīga darbības konkretizēšana.

M. Grietēns

Anketes nozīme pabalstu un stipendiju piespriešanā.

Taisnīgai pabalstu un stipendiju piespriešanai nepieciešamas dažas ziņas par reflektantu mantas un ģimenes stāvokli. Šādas ziņas vislabāki var sniegt pats reflektants, bet cilvēciska vajība — attēlot savu stāvokli tā, lai drošāka būtu izredze uz pabalstu, — ir diezgan nopietns kavēklis apzinīgai anketes izpildīšanai, un tādēļ, radusies vajadzība pēc bezpartejiska anketes datu apstiprinājuma.

Visdrošākais veids gan

būtu reflektantu dzīvokļu apmeklēšana un personīga iztaujā, bet tādas lietas būtu mūsu lielajās fakultātēs grūti izvedamas. Ja reflektants būtu laucinieks, tad īstentībā vajadzētu vēl apmeklēt arī viņa vecākus vai citus piederīgos uz laukiem, bet tas jau būtu pavisam neiespējams. Tādēļ meklētas un atarastas citas garantijas.

Viena no garantijām — kommitoņu apstiprinājums ar parakstu uz anketes. To lieto diezgan plašos apmēros, bet īstentībā tam sava nozīme tikai diezgan aprobežotos apmēros. Cik ir tādu kommitoņu, kas paraksta citiem anketes tikai tad, ja viņi patiesi pārzina personīgi apstākļus, par kuŗu pareizu attēlošanu viņi dod savu parakstu? Bet ja paraksts dots tikai draudzības pēc, tad tam faktiski nav lielas vērtības. Un diezgan daudz būs tādu gadījumu, kur anketes apstiprinātājs dod bona fide savu parakstu zem faktiski nepareizām ziņām. Pagājušā semestri kāds studentu padomes loceklis dabūja atbildēt studentu tiesā par savu pārāk lielo pāļaušanos uz kommitoņu godīgumu anketes izpildīšanā un tika sodīts ar brīdinājumu. Kāds otrs apstiprinātājs, redzams „progresīstu” darbinieks pabalstu lietās, arī bij līdzīgā kārtā iekritis, bet izgāja šoreiz cauri sveikā. Dekānu padome, sakarā ar šiem gadījumiem, nolēma atgādināt Studentu padomes locekļiem, lai viņi būtu uzmanīgāki, dodot savus parakstus anketu apstiprināšanai. Bet tādu pašu atgādinājumu būtu vajadzējis izteikt arī visiem studentu biedrību priekšniekiem, kas arī mēdz parakstīt savu kommitoņu anketes. Vispārī, šāda veida anketu apstiprinājumi būtu jāierobežo un jāatizīst par pieļaujamiem tikai tad, ja apstiprinātājs var apliecināt, ka viņš patiesi personīgi pazīst reflektanta mājas un ģimenes apstākļus.

Otrs anketu apstiprināšanas veids — pielikt klāt kādas apliecības: lauciniekiem no pagastu valdēm, pilsētniekiem no policijas un pilsētu pašvaldības ierēdņiem no viņu priekšniecības. Liekas, apliecībai, kas izdota oficiālā iestādē, būtu liela drošība, bet patiesībā tā tas nav. Viena daļa pašvaldības iestāžu nevar un nevar iemācīties izdot kārtīgas apliecības par reflektantu ģimenes un mantas apstākļiem. Ienāk diezgan daudz vispārīgās frāzēs sastādītu apliecību ar apm. šādu saturu: „Tas un tas apliecina, ka studentam NN nepieder nekādi kustami vai nekustami īpašumi” vai: „ka tāds un tāds ir bezzemnieks un nevar samaksāt par savu izglītību” vai tamlīdzīgu saturu. Vienā otrā gadījumā aiz šādas apliecības teksta slēpjas partejiska labvēlība pret reflektantu, un universitātes administrācijai nācies to arī tieši konstatēt. Bet pa daļai šādas apliecības izrakstītas aiz nezinašanas un neprašānas. Tādēļ būtu jāizstrādā zināmas šēmas, kas atbilstu visām prasībām. Lai apliecība būtu derīga, tad tur jāatzīmē reflektanta vecāku ģimenes stāvoklis, vecāku pašu un viņu uzturamo ģimenes locekļu darba spējas un vecums, tad vecāku nodarbošanās un peļņa un citi zīmīgi fakti viņu ģimenes un mantas apstākļu novērtēšanai. Ja vecāku vietā

J. Vikmaņa gaļas un desu lieltirgot.

Blaumaņa ielā № 42-44

Tālrunis 28730

Vairumā Mazumā

kādu uztur vīrs, sieva vai cits radnieks, tad par viņiem apliecība jāsniedz tādas pašas ziņas. Bet kas stāv pats uz savām kājām, tam būs vajadzīga apliecība par paša apstākļiem. — Stipendiju komisija jau panākusi, ka viņai gandrīz visas apliecības tiek iesniegtas šādā veidā, citādas netiek arī nemaz ievērotas. To pašu varētu samērā viegli panākt arī fakultāšu komisijas pabalstu piešķiršanai. Lielākai studentu daļai šādas apliecības jau būtu jāapgādā tikai vienu reizi, tās varētu glabāties no semestra uz semestri, un tikai, ja atgadītos kādas pārgrozības, tad būtu vajadzīgas atkal jaunas apliecības. Tā tad nav nekādu šķēršļu lai vispār universitātes komisija sekotu apliecību faktiskam saturam un neapmierinātos tikai ar to, ka tā sauktā „mazturības apliecība” izsniegta.

Galū galā tās taču būtu pašu reflektantu taisnīgās intereses, lai viņi papildētos dot par sevi precīzas ziņas, Diemžēl ne visi izturas pret to ar pienācīgu nopietnību. Ja kāds pārtikušu vecāku bērns izgādā sev apliecību tikai par to, ka viņam pašam nav nekāda īpašuma, tad tā jau ir skaidra mānīšanās. Un ko lai saka par tiem lauksaimniecības fakultātes studentiem, kas dzīvodami vasaru Vecauces fermā, iesūta apliecības no turienes pagasta valdes, ka viņiem šī pagasta robežās nēsot nekādu īpašumu? — Var tomēr cerēt, ka ar laiku izdosies panākt kārtīgu apliecību veidu. Jāatzīmē, ka Rīgas policijas izsniegtās izziņas visumā diezgan noteiktas un pareizas. Pareizu lietderīgu apliecību izsniegšana un stingra apliecību kontrole piespiedis arī reflektantus kārtīgāki izpildīt anketas.

Kairā anketas lapā iespiests brīdinājums, ka nepilnīgas un nepareizas ziņas var būt par iemeslu lūguma atraidīšanai. Un tomēr vēl diezgan daudz ienāk pavirši izpildītu anketu; dažām trūkst pat reflektantu parakstu. Liekas, ka dažu fakultāšu pabalsta komisijas piegriež mazāku vērtību anketu izpildījumam nekā tas būtu vajadzīgs. Studentu aprindās dažreiz dirdētas balsis, ka vajadzētu grozīt anketas rubrikas, bet šī ziņa gan maz ko varēs stāvokli uzlabot; pēdējais anketas teksts arī sastādīts tik pusotru gadu atpakaļ un balstās uz vairāku gadu piedzīvojumiem. Galvenā prasība, lai anketās atrastos ziņas, kas noteikti, konkrēti un pareizi raksturotu reflektanta materiālo stāvokli, — šī prasība būs izpildīta, ja tik anketā būs ierakstītas pilnīgas un pareizas atbildes uz visiem tagadējiem jautājumiem. Un tādēļ galū galā jācenšas stiprināt anketu izpildītāju un apstiprinātāju atbildības sajūta un apzinība, un pēc iespējas jāierobežo iespējas no tām atkāpties. Tad anketas varēs noderēt par drošu pieturpunktu reflektanta materiālā stāvokļa novērtējumam un par neapšaubāmu pamatu pabalsta vai stipendijas piespriešanai.

L. Adamovičs,
Stipendiju komisijas priekšsēdis.

Lasait un izplatit

„Studentu”

Latgales studenti un stipendijas.

Stipendiju un pabalstu jautājums ir viens no sāpīgākajiem mūsu studentu dzīvē.

Tuvojoties lekciju naudas maksāšanas laikam, fakultāšu kanceļijas pārludina ar lūgumiem lekciju naudas atsvabināšanas dēļ un ne visus lūdzējus var apmierināt. Ja daļai lekciju naudas atsvabināšana vai neatsvabināšana nav svarīga lieta, tad vairumam šis jautājums ir diezgan sāpīgs un nereti ar izšķirēju lomu studiju gaitā.

It sevišķi liela loma tam to studentu dzīvē, kas nāk no Latgales, jo pēdējā materiālā ziņā stāv tālu iepakaļ pārējām Latvijas daļām.

To sapratusi arī sabiedrība resp. kultūras fonds un 24/25. mācības gadā sāka izsniegt speciālus pabalstus, domātus tikai studentiem latgaliešiem. Bet kā tas bieži gadās, ka labi domātā lieta vēlāk izrādās ļauna, tā ir noticis arī šoreiz.

Kamēr Latgales studentu skaits bij niecīgs, piešķirtās pabalstu summas bij pietiekošas, lai apmierinātu lūdzēju prasības, bet pieaugot Latgales studentu skaitam, stāvoklis kļūst arvien ļaunāks.

Tā 1929./30. mācības gadā Latgales studentiem piešķirtā pabalstu summa sastāda Ls 25.000, no kuŗiem Ls 3000 tiek piešķirti Latgales stud. ārzemniekiem, tā tad paliek Ls 22.000 apmēram 200 lūdzējiem.

1929./30. m. g. I. semestrī 170 lūdzējiem ko sadalīt bij 11990 latu. Pabalsti tika piešķirti 117 studentiem šādos apmēros.

Personām	Ls
17	40
38	70
12	80
8	100
10	120
15	150
10	190
7	220

Sniegtā tabele rāda, ka saņemtas summas nav tādas, ar kuŗām varētu sekmīgi studēt un tikai 7 cilvēki jāuzskata par puslīdz nodrošinātiem.

Stāvoklis kļūst ļaunāks ar to, ka pie universitātes pastāvošās stipendijas studenti latgalieši nevar saņemt un tāpēc vienam otram studijas nākas pārtraukt.

No šā stāvokļa būtu jārod izeja, vai nu palielinot summu Latgales studentu stipendijām vai arī neliedzot tiem iespēju saņemt tādas pie universitātes, jo universitātes budžetā 1929./30. m. g. stipendijām, pabalstiem un godalgām ir paredzēti Ls 406,250.

Salīdzinot šīs summas ar Latgales studentiem domātiem Ls 22.000, pēdējās ir pārāk mazas, jo semestrī iznāk tikai 11.000 latu, kas jāsadala apmēram 200 studentiem. Kā nevēlama parādība jāuzskata arī tā, ka Latgales studentiem domāto summu sadalīšana ir uzticēta pašiem studentiem un politiķiem, kas savas nevalības dēļ nespēj iedzīļināties un izprast katra studenta stāvokli. Tāpēc būtu nepieciešams, nodot šo summu sadalīšanu Izglītības ministrijai vai arī universitātei, kas pētu darboties ar lielāku objektivitāti un lietišķīgāk.

Ar to būtu arī daudz kas darīts Latgales studentu baltiešu un stud. latgaliešu attiecību uzlabošanā, kas līdz šim ir diezgan asas un, galvenām kārtām, tās paviršības dēļ, ar kādu komisija izturas pret viena vai otra prasībām.

Rūd. Prūsis.

Latvijas konservatorijas 10 gadu pastāvēšanas svētki 11. janvārī 1930. g.

Svētki — Ja konservatorija šodien svin savas darbības atceres svētkus. Svētki sākas jau 11. janvārā rītā, kad konservatorijas mācību spēki plkst. 9.45 salasās uz svintgu sēdi.

Sapulcējusies arī konservatorijas audzēkņu saime, lai pēc svinīgās sēdes, kopā ar pīdagoģiem dotos gājienā uz Brāļu un Meža kapiem, lai savas darbības atceres svētkos atcerētos arī tos, kas ziedojuši savas dzīvības, lai rastu savai tautai, savai zemei — Latvijai, brīvību.

Konservatorijas koridoros svētku noskaņa. Smaržo ziedi un lauru koki. Neskan arī parastā „koridoru simfonija”.

Beidzas sēde. Sakārtojas gājienam. Priekšā rektors un pārējie mācību spēki, tad audzēkņu padome, kam seko sadalītā (kādreiz veselā) konservatorijas audzēkņu saime. Kā pirmā — sieviešu korporācija „Līga”, tad vīriešu korporācija „Ligūsonis”, konservatorijas audzēkņu biedrība „Skaņupe” un kā pēdējie, protams, konservatorijas pārējie — neorganizētie audzēkņi.

Gājienam klusu atzvirzās pa drēgnajā, pelēkāji miglā tītajam ielām uz Brāļu un Meža kapiem. Pēc īsām uzrunām noliek vainagu Brāļu kapos un ziedus uz mirušo audzinātāju kopinām. Ar to arī svētku dienas pirmā puse, varbūt pat varētu teikt tieši atceres puse izbeidzas.

Otra daļa — koncerts sākas vakarā plkst. 19.30. Lielā dekorētā koncertu zālē svētku viesu pārpildīta. Ieradušies valsts prezidents, saimas un ministru prezidents. Ministri, ārzemju diplomāti, redzami sabiedriski darbinieki.

Svētku koncertu atklāj rektors prof. J. Vitols. Tad seko valsts prezidenta G. Zemgaļa uzruna un valsts lūgšana. Pēc tam sākas svētku koncerts audzēkņu izpildījumā un Mocarta „Don Žuana” izrāde.

Koncerts, lai arī ar gaumi izmeklēts un sastādīts, tomēr svētku gadījumam bija par garu. Tā kā viens otrs jau sāka zālē gajlaikoties.

Programmā beidzoties sākās daudzie apsveikumi un telegrammu lasīšana, kas ieilga pāri pusnaktij. Personīgus sveicienus nesa valdības vārdā izglītības ministrs Ziemeļis, Latvijas universitātes rektors Tentelis, Mākslas akadēmijas rektors Purvītis u. c.

No Lietuvas nesa sveicienus Kaunas

konservatorijas direktors prof. Grudis (paspiedza kokli). No Igaunijas nesveicienus Tallinas konservatorijas direktors prof. J. Tamms (adrese). Ieradušies arī Tallinas konservatorijas audzēkņu pārstāvji (adrese un ziedi) un daudzi citi.

Apsveikumiem sekoja viesīga sadzīve — dejas. Bet vai labāk šī viesīgā dzīve nebūtu šovakar izpalikusi svētku svinīguma dēļ? — Dzīs

Studentu padome.

Pagājušā plenārsēde.

Sēdi atklāj un vada priekšsēdētājs Raiska. Prezidijs nolasa rektora piešķirtā aizrādījuma, kurā tas brīdina stud. pad. locekļus neparakstīt lekciju naudas anketes, iekams tie nav pārliecinājušies par sniegto ziņu pareizību.

Prezidijs piešķir visiem grāmatnīcas darbiniekiem Ziemassvētku balvu proporcionāli ar viņu algu lielumu. Pret šo uzstājās progresisti, prasdami, lai piešķir visiem darbiniekiem vienāda lieluma summu — 60 ls. Plenārsēde progr. priekšlik. noraida un akceptē prezidija rīcību. Bez tam prezidijs piešķir stud. pad. darbvedim 100 ls un apkalp. 62 ls. lielu tradicionālo Ziemassvētku balvu.

Nākošo dienas kārtības punktu — jaunu kom. loc. vēlēšanas — uz korp. frakc. priekšlikumu svitro, jo progr. frakc. neesot kompetenta atsaukt savu locekli no virtuves kom., lai gan pagājušā plenārsēde viņam izteica neuzticību.

Plenārsēde apmierināta ar virtuves komisijas instrukcijām, kādēļ, neieejot lasīšanā pa pantiem, vienbalsīgi piejēma tās otrā un trešā lasījumā.

Dažādos jautājumos pirmā uzstājās progr. frakcija, iesniedzama priekšlikumu lūgt rektoru, atcelt sporta nodokli. Preti runā citas frakcijas, aizrādot, ka sports universitātē vajadzīgs ne tikai no higiēniskā viedokļa, bet ka tas arī univ. goda lieta. Tamdēļ univ. sports pabalstāms no pašu studentu puses tik ilgi, kamēr radīsies kāds cits, labāks ceļš līdzekļu iegūšanai. Zemnieku frakcija, lai gan apzinas, ka viņas zēni vasarā izvingrojas bez visa sporta, aukstasinīgi atzist sportu kā tādu. Tomēr piebilst, ka nelielais sporta nodoklis ir netaisns (progresisti sauc starpā: „Jūs pamazām labojaties, pirmā reiza, kad saprotamies”). Priekšlikumu noraida. Par balsoja progr., konkordieši un zemnieki.

Cirulis (korp.) ziņo, ka viņš kon-

statējis progr. frakcijas piedalīšanos vēlēšanu aģitāciju izplatīšanā, kādēļ iesniedz priekšlikumu nosodīt progr. frakc. rīcību, jo viņa ar to ignorējusi rektora aizliegumu — neaģitēt universitātes telpās. Raudzeps (korporācijas) papildinot Ciruli, aizrāda, ka ar aģitēšanu universitātē nekas nav panākams. To redz pie konkordiešiem, kas aģitēja ar savu „skaisto” avīzi un tomēr nevienu pašu balsi vairāk neieguva. Progresīvā frakc. noliedz savu piedalīšanos un asi uzbrūk Cirulim par to, ka tas prasījis matrikulu lapiņu izdalītājam. So rīcību tovarak nosodījis arī Raudzeps. Citas frakcijas izteicas, ka progr. droši vien nav tik nevainīgi kā izliekas, bet tā kā piedalīšanās nav juridiski pierādāma, tad ieteic priekšlikuma „progr. frakc.” vietā likt „prog. stud.”. Šā izlabotu priekšlikumu plenārsēde pieņem. Šai vietā jautrību sacel konkordiju frakcijas lideris Ezeriņš, kas palaidis garām savu vārda kārtu un nu, kad jau debātes slēgtas, sāk to stingri pieprasīt.

Plenārsēde piešķir prezidijam pilnvaras Ziemassvētku brīvlaikā.

Jāpiezīmē, ka šī bija viena no tām sēdēm, kas atstāja isti akadēmisku iespaidu savā gaitā. Nebija ne lieku vārdu, ne nevajadzīga asuma, kādēļ arī līdz plkst. 20 viss bija padarīts, kur citās reizās sēdes ieilga pat līdz 23 nakti. Sn. L.

Māksla.

Nacionālais teātris

Saulietis pazīstams kā lauku dzīves tēlotājs un tādu mēs viņu redzam arī viņa 60 gadu jubilejas izrādē „Audžu bērni”.

Te ir visparastākā lauku dzīve. Ar sīkām intriģām, plāpību un nevisai pārliecinātiem priekiem un beidam.

Parī tam visam vibrē sirdskaidrība un atziņa, ka tam, kas noziedzas pret savu sirdsapziņu, jāiet neglābjami bojā. Šī atziņa tad arī ir lugas kodols un ja pret viņu nav ko iebilst un skatītājs jūtas pat saistīts, tad ceļš, pa kādu pie šīs atziņas nonāk, jeb, labāk sakot, lugas uzbūve, neapmierina un vietām pat garlaiko.

Trūkst dramatiskā kāpinājuma un darbība pārvēršas stāstījuma, kas liktos skaists un pievilcīgs stāsts, bet nepārliecina uz skatuves.

Arī mīlas jēdziens Saulietim nesakrīt ar mūsdienu uzskatiem, un grūti nākas iedomāties mīlētāju, kas noveršas no mīlamā tikai tāpēc, ka tas izdarījis noziegumu, kurā tas nožēlo un pa daļai jau izpircis. Šķiet, Saulietis būs tēlojis ne mīslatku laukus, bet pārcēlis vairākus desmitus gadus pagātnē, jo tikai tā var izskaidrot vienu otru lugas savādību, piem., vecās paaudzes pārliecīgo idealizēšanu un tādu pat jaunās nepelšanu.

Mierlauka režija ieturēta stingri naturalistiskā garā, ko skatītājs vietām sajūt kā apgrūtinājumu, (Rūsa miršanu), kas kavē brīvu fantāzijas lietojumu. No pārējiem tēlotājiem jāatzīmē Šaberts, Jakobsons un Rūmniece.

Lielais vinnests Nacionālā teātri nāk reizē ar Sarkanā Krusta vinnestiem un ja no pēdēja tas vienam otram ies garām, tad Nacionālā teātri to var iegūt katrs un tiešām, ilgi N. T. nav bijusi luga, kas ieutu tādu piekrišanu, kā „Lielais vinnests”.

Dramatiskais, plastiskais un vokālais elements te ir cieši viens ar otru savijusies meistariskā režisora Rubina un simpātiskās Nacionālā teātra aktieru spēles atbilstīti, sniedz skatītājam spilgtus un izjustus pārdzīvojumus.

„Lielais Vinnests” ir radniecīgs Blaumaga lugām, jo kā tur, tā te autors līdz kaut kādiem didaktiska piemaisījumiem rastu komiski-tragišķo dzīvi un ar smieklēm mās ved pie atziņas, ka nauda dzīvē nav galvenais.

Lai me rodamā pašā cilvēkā un nevis banknotu saimīšos, kas cilvēku dvēselēs sēj vairāk ļauna nekā laba.

No aktieriem pirmā vietā jāstāda Brieditis, uz kura pīcēm gulstas viss izrādes smagums un ko tad arī viņš veic godam.

Šis ir viens no viņa skaistākajiem skatuves tēliem un ka tāds ieguva skatītāju nedalītu simpatiju.

Meistariski savās skroderzeļļu lomās ir Kvēps un Avotiņš.

Tāpat simpātiska ir arī Klinte, tikai izrunā jāatmet Žargons un to derētu darīt arī citiem.

Var droši teikt, ka „Lielais Vinnests” gūs ne mazāku piekrišanu par „Sievieti, ko katrs meklē”.

Dalles teātris saviem cienītājiem sniedz reti jaušu gabalu „Veco Adamu”, kurā gan pašā par sevi itneka nav, bet aizrauj tēlotāju un režisora ieliktāis. Pavisam jaunā apgaismojumā un ipatnējs lomas uztverē redzams Miķelsons: viņš tad arī ir tas, par ko publika visvairāk amiezējas. Tie, kam dzīve liekas pārāk nopietna un smaga, kas grūti izklaidēties un aizmirsties bezpīgīgos smieklos, lai iet uz „Veco Adamu” un tās būs tās labākas zāles pret pārāk nopietnu seju. Rūd. Prūsīs.

Neatkarīgo Mākslinieku Vienības izstāde.

Savos mākslas bezpretenciozos nolukos vispār tā laikam var skaitīties par pirmo godīgo izstādī šini mākslas sezonā. Pārāk nopietnas mērāuklas viņas novērtēšanai būtu netaisni pielietot, jo veselai „svētdienas gleznotāju” kategorijas pielīdzināmai darbu seriāli, tāda gadījumā derētu vienīgi vacu uzraksts: — „Geistliche Wassersuppe”. Nevienu mākslinieku apvienības izstādē nevar atrast tik lielā mērā puļa gaumei atbilstošu „skatu-glezniņu”, „ēģelēšanas” un „brudierēšanas” paraugu — kā pie neatkarīgiem. Kādreiz spārīgā mākslinieku saime skatīja savu vīdū ne vienu vien centīgu latvju gleznotāju; tagad tā izvērtusies par diletantu patversmi. Neatkarīgo Vienības biedru sastāvs ir viņas vienīgā priekšrocība salīdzinot to ar Latviešu Mākslinieku Biedrību. Šo salīdzinājumu atļaujoties, tik no pirmās būtu jāizdala „arpus dienas kārtības”, pārējo vienības biedru spārnotāji — vadoji A. Strāls, J. Jaunsudrabiņš, Plāderis un Ansis Cirulis, kurš šini izstādē gan nav piedalījies. Jaunāko vīdū varētu atzīmēt vienīgi H. Viks jkdzī. Jaunsudrabiņa un Plādera darbu novērtējumu neatkarīgojot, jo mirušās arodbiedrības izstāde bij vēl tikai nesen, par Strālu jāsaika, ka tas vēl ir vienīgais, kas savu dalību šini izstādē saista ar kaut cik vērtīgu gemaņu paškritiku. Viņa vienīgā glezniņa atstāj pieklājīgu, tīkamu iespaidu — ne bez vērtīgam tonālām vērtībām. H. Viks jkdze savas grafišķos darbus apdarē, traktē daudz mikstākās kontūrās kā agrāk un šo viņas zīmējumu

El. Krūza.

Tad.

Tad kad sirds man sāpēs kvēlos, Manu dvēseli enas māks, Maija novakaros vēlos Nāve klusī viesos nāks. Dzīvē prieki ir un mokas, Kurās nevar citiem paust. Vai ir kādam tādas rokas, Kas spēj visas važas lauzt? — Tādēļ bieži manas dziesmas Ir kā saulē silis mežs, Kas nes sevī klusas briesmas, Kam viss cilvēciņš nav svešs.

Jānis Rutkis.

Cietumnieka dziesma.

Ļaujiet važas no locekļiem kratt, Galvu lepmi un brīvi vēl celt! Ļaujiet ziedošās tāles man skatt, Spēku cīņai un nemieram smelt! Dodiet brīvību apsojstām krūtm, Dodiet brīvību tālēs vēl steigt! Diezgan ciests šē aiz cietuma rūtm, Ļaujiet dvēselei ziedoni sveikt! Ļaujiet sveicināt ziedošos silus, Ļaujiet arī par brīvību spriest, Šķāpstīt strautus un vakarus zilus Ļaujiet sirdij vēl mlēt un ciest. Zilā debess pīr galvu man lieksies, Brīvu garu tur brīvība sveiks, Skats kā agrāk pēc kalngaliem tieksies Plašās tāles sirds sveikt nenobeigs.

Teodors Zeiferts.

„Kas grib tautas mācītājs būt, tas lai iepriekš ir tautas mācekļis. Teodors.

Pagājušā g. s. astoņdesmito gadu beigās „Austrumā” parādās kritiski apcerējumi par Hugenbeģeru, J. Allunanu, kas rāda svaigas domas, veiklu iztīrījumu, uzrādot šo dzejnieku

dzejas daiļumu. Šis kritiķis ir Teodors-Teodors Zeiferts.

T. Zeiferts dzimis 3. IV. 1865. g. Džūkstes Pēternieku Lūās. Pēc pagasta skolas beigšanas izglītojies Irlavas skolotāju seminārā, kur dzīvi interesējies par latvju rakstniecību, studējis Šekspiru, Gōti, Silleru, Baironu, Puškinu. Ar 1884. g. darbojies kā skolotājs Lubezerē, tad Olainē. Pēc kara viņš ir Izgl. min. Mēnešraksta redaktors un lektors Latvijas universitātē. 1888. g. „Austrumā” parādās raksts „Lautenbacha — Jūsniņa dzeja”, kas savijogu visu latvju literārisko pasauli. Iztīrādams autora dzeju, līdz ar to tautas dzeju, Zeiferts konstatē, ka katra dzeja stāv nešķījamā sakarā ar savu laiku. Un to uzņem it kā tautas dzejas nolīgumu! Zeiferts neatmet tautas dzeju, bet uzsver, ka pie tās nevar palikt, jo mūsu domas, prasības pavisam citādas kā senāk. („Aust.” 444. lp. p. 1888.). Jāpiezīmē, ka toreiz romantisms savu laiku bija pārdzīvojis, neapmierināja vairs dzīves prasības. Un te nu Zeiferts atmin „lielo miklu”: tagadnes dzīves centieniem jāatspoguļojas tagadnes dzejā — realisma pamatteze.

Zeiferts pirmais atmin jaunās prasības un ar savu kritiku pašķīr ceļu šim virzienam.

Zeiferts pirmais kā kritiķis aplūko daiļdarbus nevis no tā viedokļa, kādi darbi lasītājam labāk patiek vai cik tie pamāca lasītāju, bet raugās uz iekšējo skaistumu, idejisko daiļumu, sakarību ar savu laiku. Viņa analizējumā izmana, ja ne tieši, tad ko līdzīgu kritikas filozofijai.

Pieļiedams darbiem ar lielu uzmanību, kritiķa vērtīgais skats arvien atrod pareizo atziņu. Viņa kritika ir nesaudzīga, bet reizē arī tāda, kas

pamāca: atrazdams darbā ko vērtīgu, viņš to izceļ, neslēpdams arī trūkumus, bet pamāca, tā dodams iespēju noslīpēties nākamajiem literātiem. Sevišķi šai ziņā ievērojama viņa „Jaunā raža” (1898.—1912., 12 krājumi). Zeiferts audzina nākošos rakstniekus, dzejniekus, iespējams „J. r.” literāriskus mēģinājumus, apcerējumus, grāmatu u. c. recenzijas. Pats Zeiferts šē sniedz kritikas par Apsīšu Jēkabu, Baronu, Brīvzemnieku, Janševski u. c., kurās labi izdevušās. Zeiferta lielākais darbs „Latvju literatūras vēsture” 3 sējumos. Pirmais sējums ievērojams ar vērtīgiem, kodolīgiem apcerējumiem par mūsu tautas gara mantām, otrais — apcerējumiem par tautiskā laikmeta izcilus darbiniekiem; trešais — vairāk referē, jo vēl trūkst attēla vēsturiskajā spogulī. Kā cilvēks ar noteiktiem uzskatiem un kritiķis Zeiferts nonāk konfliktā ar savu centienu pretiniekiem, kāpēc pazīstami arī viņa ciņu raksti: „Balss idealisms” 1895.; Dr. Zālītis mūsu avīzniecībā 1901. etc. Zeiferta lirika aptver trīs grāmatīņas: „Kārķu svilpes” 1890.; „Stari” 1897. un „Pumpuri” 1903. — tie ir dabas un apceres dzejoliņi, vienkārši formā un saturā.

Beigās dažī vārdi par Zeiferta kritiķa skolu. Savus ieročus viņš asina pie J. Kanta, kamēr metodes ziņā cieši vien pieslienams lielajam daņu kritiķim G. Brandesam. Viņa studija „Georgs Brandess” 1897. g. vērtīgākais kritiskais darbs: 1) iepazīstina latvjus ar ievērojamo daņu kritiķi, kam pasaules slava, un 2) nemaldīgi pasvitro paša autora (Z.) uzskatus par dzeju — dzīve, dzeja; kritika nav šķīpamas.

Zeiferts neatzīst ļaužu pulka noteicēju iespaidu uz mākslinieku. Dzejas rada apdāvināti indivīdi, kas pārējos saista pie sevis, tādā kārtā pasvitrodams dzejas lielo nozīmi kultūras dzīvē.

Zeiferts savu iesākto kritiķa darbu godam veicis, tādēļ lai novēlam tam vieglu dusu Latvijas zemes klēpī. P. S.

Šis un tas.

Tramvajs. Pats par sevi nekas. Kustoša kaste, bez kā viens otrs par daudz svaiga gaisa izelpotu, viens otrs nokavēšanās iemeslus neatrastu un viens otrs šoferis nezinātu, kur grūst savu trakuli auto.

Students. Arī nekas. Skaists puisis, skaista cepure un skaista uzstāšanās. Pat ubagam latu izplēšis un no vissarežģītākām augstienēm kā kaķis uz kājam kritīs.

„Tramvaja students”. Tas jau ir kaut kas. Par to jau spriež skolnieku vecāki. Viņš ir ne tramvajs ne students, ne braucējs ne kājam gājējs. Kamēr kontrolē priekšgalā, viņš ir pakāļējā, ja tā te, viņš tur, bet ja citādi nekur nevar sprukt, gaida nākamo vagonu. Cits pa riņķa līniju vien šīverējas un visos numuros uzstājas. Cits gan arī aizkuļas līdz kādam galam, bet kā un kāpēc, to ne viņš, ne cits, ne es zinu. Bet to gan es tagad zinu, kāpēc viņš tāds tramvajnieks: viņš ir beidzis vidusskolu. Esot mums labas pamatskolas, bet vidus nu nepavisam. Šitādi tad nu mēs esot tie braukātāji.

Anketas. Lūzdu man pilnu lekciju! klātpielieku, bez lekciju grāmatīņas, Rīgas un Vidzemes mazturības apīcību un protestētu vekseļu sarakstu ar pasvitrotu manu vārdu.

glezniecisko īpašību rašanos tai katrā ziņā var pierakstīt kā kvalitāti. Trīs H. Vikas gleznojumi gan šini izstādē varēja izpaļikt, jo pārāk ātri nu mums ir nācies konstatēt, cik šai nozarē viņa ir liela neprātēja. A. Brastiņš — nu jau par „atkarīgu,” tā pat kā daudzi šini izstādē redzamie viņa kolēģas, skaitāmais neatkarīgais — rāda mums milzīgu skapi. Šim mākslas, patiesāk amatniecības, ražojumam par sevi lielas vērtības izstrādājumā nebūtu — var tikai atzīmēt interesēto Brastiņa ideju šī atribūta ornamentēšanā, kurā meklējami sakari ar mūsu etnogrāfisko ornamentu. „Frizoti,” gan skapja augšējo malu un durvis pa skapja abām pusēm, — sedz ornamentālas inkrustācijas, kuru atsevišķie motīvi ornamentēšanas sistēmas detaļās neatkārtojas. Tikai jānožēlo, ka „pār-adu” elements mākslinieka ornamentētā darījumā nav no šī ierosinājuma attīstīties lielākās iespējamības, skulpturāli apšicis. — Izstādē neiederis, bet ar zināmu māksliniecisku aprēķinu — ja tā varētu teikt, ir redzami novietoti latgāliešu prāvesta Rimaviča koka. Jāatzīmē intelligences pārākums, kas apgājis šī garīdznieka darbus, salīdzinot viņu ar šini sezonā otru redzēto autodidaktu — H. Pankoku. Rimaviča mazie „Kristus ciešanu” ainu koka, lielais Kristus tēls — ar izsīptām rokām un baznīckunga Rancana un nuncijs Čehini portreti — ir zināmā mērā pasargāti no stiprā, redzēto baznīcētņu iespaida, kas tik jūtami raksturo pārejos viņa darbus. Visumā tomēr jāatzīst, ka lielu savijojumu skatītāja šie darinājumi neizsauc, jo viņi vairāk šķiet piemēroti savas konfesijas rituāla telpu izdaiļošanai nekā izstādes, jeb labākā gadījumā, muzejam. Savā koncepcijā tie pieder vairāk pagātnes kā šodienas tēlniecībai.

Venator.

Krievijas grafiķu izstāde.

Nemaz nerēķinoties ar reklāmu, kādā veidā Krievijas grafiķu izstādes rīkošana tika ievadīta — jau pašā sākumā — apsvēcāms bij Krievijas — Latvijas kultūralās tuvināšanas biedrības nolūks, dot izdevību iepazīties ar krievu mākslas vienu nozari — grafiķu. Ir pagājis krievu laika sprīdis, kopš šis Azijas priekšpostenis sācis izlietot izdevību, nākt tuvākos sakaros kultūralā laukā ar pārējām tautām, valstīm. Mūžīkus un dziedoņus — vecākos un jaunākus, mums jau ir bijusi izdevība dzirdēt — nu ir pienākusi kārtā arī pārējām mākslām. Grafiķu darbiem tiek radīts kontakta veids kāds, mākslās iespējams nodibināt vienīgi ar iestāžu palīdzību. Literāriskie ražojumi ir ceļu uz Krievijas aizrobežu atradusi pieeju jau vispirmie — gan pa atļautiem, gan neatļautiem ceļiem.

Ir skaidrs, augšā aprādīto krievu valsts un mākslas labu laiku savrīgā stāvokā apstākļi vēra jēmot, ka grafiķiskās izstādes apmeklētāji dodas uz viņu ar zināmām pretenzijām. Izstādes iekārtošanas darbu vadītāja R. Sutas k-ga solījumi, kādā laikraksta intervijā — izstādē atklājot, vēl noteiktāki nostiprina mūsos vēlēšanos viņā tiešam ko labu redzēt. Krievu grafiķu izstādē, viņas dalībnieku pāreizējā sastāvā, par nožēlošanu, nevar atrast nevienu izcilāku mākslinieka darbu. Nav tur pat piemēru, kas spētu satricināt tā paša Sutas k-ga labā grafiķa siavu Latvijā. Krievu, šis iestādes grafiķu ēnā, arī mūsu pārējie mākslinieki — grafiķi, teiksim Vidbergs vai Strunke — justos diezgan vienotji. Izstādīto darbu autoru vārdus pārļosot, jākonstatē, ka viņu vidū ir krievna daļa tēlološās mākslās mazdevušie, žīdu tautības mākslinieki. Tie arī reprezentējas ar vājākiem darbiem izstādē. Vienīgi, bērnu literatūras ilūstratoru darinājumos var kaut ko interesantāku dabūt redzēt — Čodlova, Čehoņina vai Altmāņa darinātā. Ukraines mākslinieku darbi, visumā, ir simpātiskākie šini izstādē. Zināmā mērā, skatīdamies, kā padomju savienību aizbūdniecībā esoša minoritāte — šis tautas mākslinieki savā mākslā pārdzīvo visu daudz dziļāki savos darbos. Grafiķu izstādē tāda veidā, ukraiņus ir interesanti salīdzināt ar žīdiem, kas tur redzami. Šis dziļākā pārdzīvojuma raksturības teizmejas gan bieži tū literāriski aizgūtos tēlos, bet ar saviem piemēriem tie nebūt neierobežo jau tā niecīgās iespēja-

mības, kādas grafiķai kā mākslās nozarei piemīt. Interesi var modināt, tehniskā ziņā prāvais kokgriezumu skaits. Literāriski — tendenciozs, sekundārs elements krievu grafiķas šini izstādē savos paraugos ir plakāts. Plakāti še redzami, viens otrs — jo ierosinoši. Bet mūsu rūpniekiem, kuru vajadzībām vēl arvien produkcijas dažādi Apsiši un taml. — krievu plakātu māksla nevar būt saprotama. Nav izprotams, ko krievi ir gribējuši panākt grafiķiskā izstādē ar foto tehnikas paraugiem. — Vai viņi ar to grib pierādīt, ka padomju pilsonis savās sajūtas ir kļūvis tāds pats mierpilsonis kā kādreiz nīkni apkaņotais buržuā, jeb ka šai rūpniecībai ir lemis ar laiku stāties Krievijas mākslas resp. grafiķas vietā, kurā, kā šini izstādē redzams, stipri nīkujo. Grafiķisko darbu un sevišķi fotogrāfiju romantiskais saturs — dod nepārtrotamus mājienus kā vienā, tā otrā virzienā.

Teodora Zajkalna pieminēklis Rudolfam Blaumānam.

Blaumaņa darbus, pēc viņu saturu un vērtības, varētu iedalīt divās lielās grupās. Vienā būtu tautai labi pazīstami literāriski — dramatiskie jeb sceniskie ražojumi, kuros galvenā darbojošā persona ir stipri karikatētais žīdija tips pārsvarā. Otrā — Blaumaņa darbu vērtīgākā grupā ieskaitāmas noveles galvenokārt. Šie Blaumaņa darba divi sadalījumi, es gribētu teikt, zināmā mērā raksturo tas dažādās pretejas cerības, kuras vēlējas mirušā rakstnieka attēlu redzēt pacejamies virs pieminējamā pjeDESTāla. Tā daļa, kas līdz asarām ir smējusies par Blaumaņa žīdijiem, — ir savās prasībās vismazāk komplikēta, viņi vēlējas ieraudzīt tēlu, kurā bez lielas galvas laužšanas spētu reālā priekšstatā atpazīt dzejnieku, kas viņus tā smidinājis, uzjautrinājis ar saviem tēlojumiem bez lielākās mākslas vērtības un idejām. Tā ir naivākā daļa. Starp šo un Blaumaņa vērtīgāko ražojumu cieniņtāju otro daļu stāv vidusmēra laudis, kuru neapzināti nojaus iepriekšminēto rakstnieka darbu mākslinieciski-idejisko mazvērtību, bet ar tikpat lielu neapzinātību nojaus viņa noveļu vērtību. Sauba brīžos viņi ir gatavi apliecināt savu piederību vieniem vai otriem.

Teodora Zajkalna cirstais Rudolfa Blaumaņa tēls būs idejiski tuvāk tai Blaumaņa rakstu cieniņtāju daļai, — kurā minētā rakstnieka mākslinieciskās personības lielumu vērtē pēc viņa novelēm. Ne katru laju aizrauj Blaumaņa noveļu tipāža viengabalainība. Ja tur nebūtu parastās fabulas, viņš mīļu prātu teiktu, ka žīdijš mākslinieciski augstākvērtējamais tips Blaumaņa darbos ar savu reālību. Tā aiz šīs fabulas bieži paliek nevēroto noveļu varoņu vienkāršie, bet vareni veidotie raksturi. Blaumanis viņus, kā piem. „Andriksons”, „Nāves ēnā”, veidojis ļoti mierīgos vilcienos — spēcīgi, dramatiskos sarežģījumos saraušīti nenervozēdami, tie turpina attīstīties svinīgā cēlumā. Blaumaņa pieminējamā vērotājam, kurā mākslinieciskais diapozons ir grūti iedomājams bez zināmas literārisks bāzes, šis noveļu parauga raksturojums būtu ieteicams jemt vēra. T. Zajkalna Blaumaņa tēlam piemīt ne tikai pieminējamā, bet arī skulptūras plastiskās vērtības. Viņu var skatīt no visām pusēm. Individuālie, patīkamie stāvokļi ir, aplūkojot tēlu anasā, — no kreisās pleca puses, mugurejā — no labā. Autors, liekas, nav gribējis skatītājam šādu vērtēšanas izdevību nemaz ilget — pieminēklis novietots uz ļoti zema postamenta un tāda kārtā aplūkošana dod arī virskatu viņa anfas vidusdaļā. Savās detaļās šajā vidusdaļā un uz leju, manuskripta plāksnei ir vēra jēmana nozīme, zināmā mērā norobežojot sīkākās partijas skulptūras apakšējā daļā, kuras virzās no ķermeņa kreisās uz labo pusi un šajā pusē izbeidzas lielajā trīsstūrīnā segas plāksnē. Visa kompozīcija attīstās pa diagonāli, kuras virzienu raksturo pār kreiso pārkīti labā kāja un kļēpi gulošā labā roka. Kubveidīgā sēdēkli pārliecinoši iesēdinātā figūra ir savās masās stingri uzbūvēta un formāli vienkāršā traktēta. Vārbūt šis skulptūras cēluma monumentālītes pasvitrošanai tomēr būs izdevīgāki, ja to pacels virs drusku augstāka postamenta — kā jau tas tiek projektēts. Ir vērts apskatīt, kā šajā apskaidroto, vienkāršoto formu kompleksā — tēlnieks — asprātīgi un pārdomāti izveidojis galvas masu un rokas resp. dūres; tās ir vietas, pie kurām jo bieži lielās neskaidribās nonāk ne tikai tēlnieki. Visbeidzot Blaumaņa pieminējamā vērtībām pieskaitāma arī viņa cirtēja spēja, mācēt parādīt cietā materiālā struktūras raksturīpašības — ko arī cītkārt labprāt nemedz jemt vēra.

Varētu tikai ieteikt vīdēt, kurī ml Zajkalna mākslu, Blaumaņa pieminēkli redzejušiem, nepalaist garām izdevību aizbraukt uz Meža kapiem un apskatīt tur uzceltos tā paša autora pieminēklus — virs dziedātājas Maidutis un valsts prezidenta Zemgala nelielā kundzes kapu kopām. Tad, varbūt, arī kļūs svētākas tās ievēribas pilnās tēlniecības lielās tradīcijas, kuras meklējamās Teodora Zajkalns mākslinieciskās koncepcijas pamatos. No Rīgas laikrakstu recenzentiem noteiktus mājienus šajā virzienā norādījuši vienīgi „Rīg. Rundschau”.

Venator.

Akadēmiskā dzīve ārzemēs.

Igaunu studentu darbības pārskats.

(Laikā no 1. III.—1. X. 1929. g.)

Igaunija pašlaik skaitās 4857 studentu, no kuriem 4350 ir Tērbatas universitātes un 527 Tallinas tehnikuma locekļi.

Pēdējā pusgada laikā, pateicoties vispārējai interesei pret studentu uzņēmumiem, studentu pašdarbība ir stipri pieaugusi. Kā sekas no tā ir dažu jaunu uzņēmumu, to starpā arī akadēmiskā kooperatīva dibināšana.

Kooperatīvs darbojas pilnīgi patstāvīgi, bet igauņu studentu pašvaldība izdara kontroli un studentu pārstāvji darbojas kooperatīva valdē un revīzijas komitejā. Kooperatīvs atklājis grāmatu tirgotavu un cer savu darbību paplašināt ar mācības grāmatu apgādības dibināšanu. Šim nolūkam igauņu studenti saņēmuši no izglītības ministrijas 4000 kronu aizjējuma.

Lai nostiprinātu igauņu studentu pašpalīdzības uzjējumu studenti pag. g. martā sarīkojuši tā saukto „studentu nedēļu”, kurā notikusi lotereja, koncerts-balle un ziedojumu vākšana visā valstī. „Studentu nedēļa” deva ap 4000 kronu atlikuma. Ši summa nodota projektētās slimības kases fondam.

Pagājušā gadā no 21.—25. sept. Tērbatā un Tallinā notika IV. somu igauņu studentu konference, kurā piedalījās ap 350 somu kommitoņu. Šai laikā notikušajās oficiālo pārstāvju sapulcēs izstrādāta vesela virkme lēmumu somu un igauņu studentu draudzības un sadarbības nostiprināšanas labā.

Pagājušā vasarā notika Somijas un Igaunijas starpā studentu apmaiņa, kad 18 igauņu studenti pavadīja vasaru Somijā un igauņu ģimenes uzjēja vairākus somu studentus.

Tāļāk somu studentu simpatijas pret igauņiem izpaužas stipendiju izsniegšanā, ko somi dod igauņu studentiem, lai tie izglītos viņu universitātes. Kā pateicību arī igauņu studenti vēltījuši somiem 1 stipendiju, Tērbatas universitātē 1930. g. I. semestrim.

Ekskursijas pagājušā gadā uz Igauniju bijušas 2: latvju un leišu studentu — atturībnieku ekskursija pag. gada maijā un zviedru studentu koŗa „Orchei Drāngar” apmeklējums, kas starp citu sniedza šeit arī 2 koncertus.

Igaunu studenti tāpat piedalījās arī viņa majestātes Zviedrijas karāja Gustava V. godināšanā, sarīkojot starp citu augstajam viesim par godu lāpu gājienu.

Igaunu studenti bez tam sūtījuši savus pārstāvjus arī CIE kongresā Budapeštā, ISS kongresā Kremsā, „Selbsthilfe-Schulungswoche” Dresdenā, somu studentu pavasara svētkos Helsinkos un Latvijas universitātes 10. gadu jubilejas svinībās. Tāpat igauņu pārstāvji ieradušies arī SELL rīkotās sporta sacīkstēs Kauņā. Šis sacīkstes par nožēlošanu tikai nav varējušas notikt, jo interpretējot SELL sporta statutu 7 § nonāca pie nesaskaņām. Igaunu studenti nolēmuši ierosināt nākošā SELL centrālbiroja sēdē šī jautājuma noskaidrošanu.

Pagājušā gada martā notika igauņu studentu padomes vēlēšanas, kas uzrādīja sekošus rezultātus:

- No igauņu korporācijām 11
- No studentu biedrībām (Eesti Üliõpilaste Selts, Eesti Naisüliõpilaste Selts, ENÜS Hmatar, EÜS Huljehies) 6
- No studentu biedrību savienības 3
- No krievu studentiem 3
- No neorganizētiem 2
- No vācu studentiem 2
- No žīdu studentiem 2
- No radikālsociālistiem 1

Igaunu studentu padomes valdes sastāvs pašlaik ir sekošs: Presidents: Hugo Paalman, vicepresidents: Ernst Kull, sekretārs: Renate Palgi, 1. sekretāra palīgs: Jūta Olesk, 2. sekretāra palīgs: Erichs Siil, kasieris: Kirills Muhel, kasieŗa palīgs: Nasari Belocisov. Ārlietu birojs: presidents: Otto Leement, locekļi: Ilmars Peet, Marta Sauga, Anani Kallas, Margarete Weber.

Studentu preses redaktors: Juhaus Libe.

Universitātes ziņas.

Pagājušā semestri universitāti beigušie.

Medicīnas fak. Grads: ārsts zobu slimībās: 1. Eizenija Jerklāva (431). — Ārsta grads: 1. Vincis Barkans (1253), 2. Marta Bārīse (5883), 3. Elza Egle (5185), 4. Elza Grimana (2152), 5. Valdemārs Helds (1005), 6. Valdemārs Lazdiņš (1511), 7. Arvids Liepiņš (1998), 8. Hans Meiers (5551), 9. Arnolds Ozoliņš (6389), 10. Alfreds Pakalns (7692), 11. Alfr. Podnieks (3915), 12. Kārlis Riekstiņš (5125), 13. Pēteris

Paskaidrojums par izrunu, nozīmi, vietu

izlūdzos šādiem vārdiem: taceklis, talcīt, talkāt, tamzīt, ted, teba (ar šauru e?), tebedēl (ar i?), tece, teceklis, teciklas (ar i?), tedēt („lidaciņa klusi ted”), teice, teiceklis, teicis, teksmenis, telderis, telderēt, telka jeb (augšzem.) talka („talkos sateita dzejs”), telnis, telpot, telverēt, teljoties, temēt (ar isu e!), tempelēt, tempelis, temulis, tenclava, teneklis, tenēt (ies), tenkt, tentelis, tepča, tepčoties, tepeklis, tepēt, tepši, tept, tekt, tervis, teslis, terbt, (Saul.) tercel(i)s jeb tercel(i)s, terdit, terešāt, terēt (ar isu e!), tergava(s), terksele, terkškele(s), tervelēt, tervēties, terzele, tesis, testēt, tejums, teldes, targa, targot, tamīgs, tarps (= krietns), tenkt, tikrs, trāps, tāmit, tāpties jeb tāpēties, tāskiņš, teba, tece, teceklis, teceklis, (Saul.), teidiņš, valodas tekums, telderēt, timāja, timēt, šobīgs, šokla, šoklejs, šome, šomisks, šogalietis, švadināt, švailēt, švainis, švaipļities, švaitrit, švaka, švakāt, švakstēt, švaukstēt (Saul.) švauksti, švaras, švarba, švarbans jeb švārbans, švarkstēt, švaukstēt, švauksts, švaukšķis, švāciens, švāksēt, švānīt, švārkstēt, šveblēt, (ar ž?), šveblis (ar ž?), šveibināt, šveirēt jeb žveirēt, žveirit, švekrit, šveibināt, švelme, švenderēt, šveplis, šverba, šveterēt, šveuka, šveplēt, šveplis, švernīt, švērts, šviciņa, švidrināt, švidris, švikstēt (ar isu i), švilcāt, šukurnis, šulpaste, švinka, švipstināt, švipšķis, švira jeb žvira, švirba, švirbināt, švirka, švirksenis, švirksēt (ar i!), švirnēts, švirplis, švist, švistināt, švite, švītīgs laiks, švitra (ar i!), švidināt, švidris, (kā vienskaitl. akūz.?), švidzēt jeb švigt, švīga, švīksna, švīksnēt, šviksts jeb šviksta, švuksts, švikumains, švikot (ar o!), švina, švikis jeb švims, švirene, švit(r)a cūka, aste švuideņe, švukstināt, švagans.

Rīgā, Ģertrūdes ielā 3.

J. Endzelins.

Rozentāls (7366), 14. Jānis Šneideris (5606), 15. Magdalena Šneidere (7048), 16. Jānis Strautmanis (7230), 17. Jānis Urjānis (7239), 18. Teodors Viksniņš (7339), 19. Anna Zisne (6700), 20. Adolfs Ziemelis (1948), 21. Oskars Alks (2744), 22. Gothards Brunovskis (6336), 23. Jošua Damje (5224), 24. Cecilija Dembo (12383), 25. Kārlis Dzenis (3254), 26. Marija Dzelzīte-Bērziņa (6172), 27. Pauls Glinteskis (1957), 28. Gerhards Grundbergs (7100), 29. Bruno Graudums (2751), 30. Berneroks Jākobsons (6356), 31. Jānis Jansons (5333), 32. Alma Jansona (2026), 33. Hiršs Javičs (12400), 34. Aleks. Kalniņš (2364), 35. Jette Libors (1694), 36. Kārlis Lejiņš (1505), 37. Jāzeps Leos (5877), 38. Hermanis Malvess (5356), 39. Hermanis Mengelis (6029), 40. Nikolajs Mutners (2063), 41. Zenta Ozoliņa (7514), 42. Izers Peskins (5201), 43. Vilhelms Puralis (7035), 44. Marija Puriņa (6535), 45. Mosjana Rabičoviča (13062), 46. Avijdors Rīvlins (2291), 47. Olga Riekstiņa (Jēkabsona) (5036), 48. Izaks Rudsteins (2249), 49. Hermanis Saltups (3936), 50. Elza Saidrā Bārīsa (4410), 51. Dāvids Segals (5408), 52. Emilija Sedleniece 52. Lorencs (1696), 53. Gustavs Šillers (4135), 54. Anastasija Šmite (5762), 55. Anna Strautmane (2472), 56. Miķelis Uscinovčs (1729), 57. Arnolds Veverbrandts (4612), 58. Arvids Zerviņš (6975).

Mēchanikas fak. 1. Fricis Bērziņš (4403), 2. Halfevins Bernhards (662), 3. Kāhins Richards (11192), 4. Lejiņš Eizēns (3203), 5. Olte Pauls (3877), 6. Olgerts Stūre (1516), 7. Jānis Šķipsna (9234), 8. Abrams Skenis (3937), 9. Ziberģs Romans (5341).

Inžen. fak. 1. Jānis Bīķis (821), 2. Ansis Erdmanis (4291), 3. Alfreds Uptis (102).

Būvinž. gradu: 1. Jānis Dzenītis (3238), 2. Pauls Kalniņš (150), 3. Aleksejs Kamkins (3696) 4. Gūtmanis Stussers (1468), 5. Sērs Ideāls (5484), 4. Ekirs Vikmanis (1861).

Matēmatikas un dabas zin. fak. Ar cand. rer. nat. gradu: 1. Benita Maderniece (6375).

Cand. math. 1. Eizēns Leimanis (8283), 2. Jirģens Vestermanis (9582), 3. Valdemārs Andersons (9531), 4. Roberts Ozols (8503), 5. Zelma Laime (1134).

- Cik ilgi studējat?
- Kauns atzīties.
- Vai esmu Lāčplēsis?
- Žel manas jaunības. Par bikšu plēšanu ordeņus nedeva, par logu arī nē. Špikers nebij ienaidnieka aizmurgurē un uzķert izsaukšanas dienu bij cits stratēģijas uzdevums. Toreiz es mācījos tramvajos.
- Vai precējies?
- Padomā ir, bet par to citreiz.
- Vai ir nekustami īpašumi?
- Rīgā nav, Vidzemē arī ne. Ko saku, to pierādu.
- Vai kādu pabalstu saņēmi?
- Mātes milu, tēva svētību un onkuļa būšanu.
- Ar ko iztiek?
- No svaiga gaisa, labiem cilvēkiem un sava paraksta.
- Vai ticis atsvabināts?
- Pateicos par bijušo, lūdzu nākošo. Kur un kā pavadījis vasaru?
- Zemgalē zem ogu krūma, gantiju bites un cītīgi midiju laukumus tuvākās ballēs.
- Cik nopelnīju?
- Savu iztikšanu un kurvi uz Rīgu līdz.
- Sevišķi apstākļi?
- Dzīvokļa saimnieces lāsts, bodnieka vaimanas un caurie zābaki.
- Apliecinā?
- Drosmes nebij nevienam.

Kl i b j a n i s

Veterinār-med. fak. 1. Alvine Jēkabsons (1830).

Tauts. un tiesību zin. fak. Ar tiesību zinātņu cand. gradu: 1. Viesturs Teikmanis (6420), 2. Augusts Reimanis (6854), 3. Eižens Rode (7330), 4. Armins Rūsis (9517), 5. Kārlis Ceikelis (9628), 6. Jānis Filkova (4675), 7. Arturs Siliņš (6314), 8. Arturs Stegmanis (5132), 9. Jānis Bardiņš (8264), 10. Naums Ceitkova (8825), 11. Alfons Klings (4689), 12. Verners Vitiņš (6327), 14. Andrejs Petrevičs (6885), 14. Jēkabs Jēkabsons (7716), 15. Olga Bergmane (4425), 16. Alfreds Būmanis (6883), 17. Ludviķis Grubaums (4318), 18. Evalds Mendians (1849), 19. Leo Nolmanis (6050), 20. Nikolajs Vinzars (9479), 21. Erhards Krolgers (8229), 22. Jānis-Vijums Mauriņš (1898), 23. Juris Lēcis (76), 24. Bensamins Maudelstams (9998).

Oikonom. zin. cand. gradu: 1. Arnolds Irbe (5991), 2. Jānis Bīle (9952), 3. Julija Lapiņa (4193), 4. Fricis Hūns (8358), 5. Jāzeps Dombrovskis (3824).

Filol. filoz. fak. Ar romāņu filol. cand. gradu: 1. Elza Beitere-Jaunzeme (1749), 2. Ernestine Ozoliņa-Strausa (1197).

Germaņu filol. cand. gradu: 1. Alma Biskāpa (447), 2. Adolfs Pauls (3981), 3. Alma Apine.

Vēsturē: Irene Kēlere (5077), 2. Aleksandrs Rerichs (4214).

Ar Filosof. cand. gradu: 1. Fricis Ziemeļis (7314), 2. Kārlis Celms (4804),

3. Gustavs Jurevičs (4953), 4. Lats Maisē (6711), 5. Gustavs Celmiņš (3568).

Chēmijas fak. Ar farmācijas cand. gradu: 1. Olga Grause (1587). Inž. chēm. 1. Aleksandrs Gubessons (9135).

Teoloģijas fak. Ar teol. cand. gradu: 1. Kārlis Būmanis (805), 2. Osvalds Mednis (5042), 3. Eberhards Michelsons (5660), 4. Adolfs Zemnieks (5138), 5. Jānis Lapiņš (117), 6. Elīna Ozoliņa (4799).

Lauksaimniecības fak. Ar agron. gradu: 1. Nikolajs Bluķis (5907), 2. Jānis Brūns (2648), 3. Amalija Kalēja (8173), 4. Arnolds Kopmanis (5737), 5. Pēteris Lāns (2972), 6. Jānis Matvejs (2415), 7. Bella Peko (7213), 8. Lidija Rubene (8605), 9. Alvine Tilmane (1626), 10. Herberts Bergmanis (7810), 11. Jānis Bergs (2378), 12. Kārlis Kirsis (6605), 13. Kārlis Kreicmanis (8230), 14. Boriss Kviesītis (9322), 15. Ansis Lutcs (7126), 16. Anna Reinholds (4014), 17. Valija Zarīna (8303), 18. Milda Zeltiņa (9528), 19. Emīls Vitums (246).

Inžen. mežk. gradu: 1. Nikolajs Austriņš (3859), 2. Augusts Millers (7130), 3. Jānis Lange (7123), 4. Helga Lulla (7728), 5. Kurts Popps (3829).

Universitātes sekretariāts ziņo, ka lekciju naudu jems preti par 1930. g. pavasara sēstestri no 7. janv. līdz 13. febr. (Stud., kas bauda lesaukšanas atlikš. kaļa dienestā, lekc. nauda jānomaksā līdz 28. janv.) ikdienas (izņemot sest. un svin. dienas) no pl. 1/211—

1/22, sestdienās no pl. 1/211—1/21, trešdienās ar no 3—4.

Filol. un filoz. fakultātē dekanis ziņo, ka uz priekšmetiem jāpierakstās 1929/30. māc. g. II sēm. līdz 1. martam. Gramatīgas atpakaļ saņemamas līdz 15. martam š. g.

Prof. P. Zālīte eksaminēs sākot ar 27. janv. š. g. katru pirmdienu. Iepr. jāpierakstās fak. kanceļijā.

Tautsaimniecības un tiesību zin. fak. oikonom. nod. Doc. A. Būmanis eksaminēs civiltiesībās pirm. 3. li. pl. 4. Apgabaltiesā. Pierakst. pie ūnivers. šveicāra.

Tautsaimniec. ievada un tautsaimn. un finansēs eksaminēs 30. I. Baznīcas ielā № 5 dz. 3. pl. 9.30. Iepr. jāpier. fak. bibliotēkā.

Doc. L. Ausejs ziņo, ka pavasara sēm. eksaminēs katru piektdienu (klausura) un katru sestdienu (teorija) finanču un apdrošin. matem. Pierakst. kancl. līdz attiecīgās nedēļas ceturtdienai.

Doc. J. Kārkliņš eksaminēs mācībā par tirdz. š. g. 28. janv. 4. febr. un 11. febr. Pierakstīties kanceļijā.

Inženierzinātņu fak. Doc. A. Janēks ziņo, inženierzinātņu, mehanikas un dabas zin. fak. stud., kas vēlas pavasara sēstestri strādāt prakt. darbos neorganiskajā chēmijā, ka jānoliek iepr. pārbaudījums un jāpierakstās grupās vienā no sekošām dienām: 30. janv. pl. 10—12, 31. janv. pl. 5—7, 1. febr. pl. 10—12, 3. febr. pl. 5—7. Bez iepriekš. pierakstīšanās.

Pārbaud. un pierakst. vieta: vispār. laboratorija. Mehānikas fak. Doc. Cizarevičs ziņo, ka termodinamikā I. klausura notiks janvāra beigās. 1928./29. māc. g. un iepriekš. akad. g. klausītājiem, kas vēlas klausurā jemt dalību, jāpierakstās pie kabin. durvim izkārt, sarakstā — mehanikām un elektrotechn. atsevišķi. Šī gada klausīt. nav atsevišķi jāpier.

Prof. A. Vitols ziņo, ka 1. febr. notiks klausura starpības mācībā, 8. febr. pārbaudījums statikā, 15. febr. pārbaudījums hidraulikā, 22. febr. pārbaudījums starpības mācībā.

Lauksaimniecības fak. Doc. J. Apstītis

tekošā sēstestri eksaminēs ceturtdienās pēc pl. 12.

Doc. P. Nomālis pārbaudīs š. sēm. otrdienās no pl. 6-iem vakarā.

Doc. A. Raisters ziņo, ka pārbaudījumi lauksaimniecības būvmācībā notiks 30. janv. pl. 4-os. Iepr. jāpierakstās pie subasist. Orleana.

Gramatu apskats.

Imanuels Kants, prof. Dr. phil. P. Dāles redakcijā. 234 lp.

Lēto gramatu virknei pievienojusies Rayka mufe kā izdotā grāmata par I. Kantu. Varam to ar prieku apsveikt, jo latvju valodā līdz šim trūka plašāka darba par šo ievērojamo filozofu. Prof. Dale ievada vārdos atzīdā, ka šīs monogrāfijas nolūks ir sniegt latv. lasītāju aprindām samērā īsu, sistematisku un izteiksmes ziņā, pēc iespējas, pieejamu pārskatu par K. dzīvi un personību, viņa zinātņu un filozof. uzskatiem. To grāmata arī pilda. Izteiksme — viegli saprotama, piemērota arī tiem, kas ar filoz. nav nodarbojušies. Pirmo daļu — par Kanta dzīvi uzrakstījis prof. Dr. phil. P. Dale. Kanta filozofiju apskatījuši A. Stūrtis (Atziņas teorija, Dabas filozofija, Aistētika, Kants un vēlākais laiks) un K. Krauliņš (Ētika, K. reliģijas filozofija, K. tiesību un valsts filozofija). Pievienoti arī Kanta aforismi (izvērtumi no K. darbiem). Pārmetumi jāzīdā tomēr par valodas kļūdām, kas bieži sastopamas („pārverošāka grība“, „valsts attiecības“, „paskaidrojoši“ etc.). Jauno gramatu silti ieteicam arī studentiem.

Vienā laikā ar šo grāmata iznācis Prof. Dr. phil. P. Zālītes apcerējums par Kantu („Imanuels Kants“ 128 lp. Valtera un Rapas ģenerālkomisija). Prof. P. Zālīte jau mums devis monogrāfijas par citiem filozofiem (Nietšē, Bekons) un, kas ar tām iepazīties, piecāsies arī par šo jauno grāmata.

Atbild. redaktors: cand. oec. Fricis Hūns. Redaktors: „STUDENTU“ kolleģija. Izdevējs: L. Ū. studentu vienotību „VIENKOPA“

V. Kūtes

jaunizlaidums.

KAFEJA

Lūdzu nogaršot!

Dabūjama labākos veikalos.

JAUNATVĒRTĀ

PARK-PAGRABĀ

Brīvības bulv. № 2/4 (Iecja no Merķeļa ielas)

BROKASTIS

no plkst. 10 ritā

PUSDIENAS

3 ēdieni — Ls 1.—
No plkst. 1—6 vak.

Ari pēc à la kartes cenām katrā laikā no vislabākām produktiem uz pasūtījumu tiek pagatavotas un bagātīgā izvēlē siltu un aukstu ēdienu bufete Dzīvas zivis no akvāriuma.

Bagātīga kabare programma. Spēle: koncert un dejas muzika.

Viesību deju kursos

SVANEBACH,

Baznīcas ielā № 20, dz. 2, 1 trepi. Tārunis 28076.

Vispārēji kursi

Slēgtas grupas

Atsevišķ. stundas

skolā un ārpus skolas.

Runas stundas no plkst. 10—12 ritā un 6—8 vakarā.

Studējošiem cenas pazeminātas.

Studējošie!

Jūs iegūsiat savam augumam piemērotus uzvalkus nākošaj sezonai no leķš. un ārzemju audumi m. tieši no pirmās rokas pie drēb. K. Miezis un K. Strēms, pirmklasīgs, cenas katram pietamā. Rīgas un Maskavas amt meistari.
Rīgā, Karlines ielā 7. Tālr. 91100

Modernās dejas

N. Mengden

Runas stund. no 1—4

Tel. 2-3-6-3-3

Valdemāra ielā 11, dz. 7.

Centrālpirts

atvērta:

Piektdienās

no plkst. 12 dienā līdz 10 v.

Sestdienās

no plkst. 10 ritā līdz 10 v.

Svētdienās

no plkst. 7 līdz 10 ritā

Marijas ielā № 98.

Tramv. № 4.

LASAIT UN IZPLATAIT

„STUDENTU“

atvērta svētdienās

no plkst. 11—2.

P. Biernis, maiznīca,

Rēveles ielā 96. Tālr. 9-2-3-2-8

Maize visādas šķirnes augst. labumā

Universitātes literatūra

Katalogi par brīvu

Jonek un Polievsky
Tirgoņu ielā № 3. Tālr. 2-3-1-8-8

Visi sacerējumi,
ari antikvariski
par lētām cenām.

Pieņem parakstīšanas uz visiem laikrakstiem.

Rasetnes, orign. RICHTER un c. fabrik.

Logaritm. linejali sist. „RIETZ“
u. „ELEKTRO“

Zīmēj. papīrs „SCHÖLLERSHAMMER“

un visi citi zīmēšanas piederumi

AUGSTSKOLAS AUDZĒKŅIEM — RABATS.

Holländer un Friedländer

DIB. 1903. G. Valņu ielā 31. DIB. 1903. G.